

Retningslinje for realkompetansevurdering Norges grønne fagskole – Veia Januar 2025

Versjon 5

Retningslinje for realkompetansevurdering på Norges grønne fagskole – Vea.

Retningslinjen er utarbeidet jamfør lov om høyere yrkesfaglig utdanning av 08.06.2018, fagskoleforskriften av 11.07.19 og forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning ved Norges grønne fagskole – Vea av 01.08.2024.

Endringslogg

11.05.2015	Retningslinje for realkompetansevurdering	Hildegunn Aas
01.01.2020	Ny retningslinje utarbeidet jamfør ny fagskolelov og ny fagskoleforskrift- 2019	Anne Bakken
09.09.2020	Revidert jamfør erfaringer med opptak via Samordna opptak	Agnete Orderløkken Håkon Nettum Anne Bakken
31.01.2023	Revidert jamfør erfaringer med poengberegning og oppdatert i henhold til endringer i lokal forskrift.	Agnete Orderløkken Anne Hagen Bakken
30.01.2025	Revidert jamfør endring i ordlyd i forskrift. Ny mal.	Anne Hagen Bakken Agnete Orderløkken

Innhold

1	GENERELT OPPTAKSKRAV	4
2	REALKOMPETANSE	4
2.1	REALKOMPETANSE DELES I TRE.....	4
2.2	REALKOMPETANSEVURDERING AV UTENLANDSKE SØKERE	4
2.3	DOKUMENTASJON AV KOMPETANSE.....	5
2.4	ENKELTVEDTAK.....	5
3	OPPTAKSPROSESSEN	5
3.1	RANGERING AV SØKERE SOM IKKE KAN POENGBEREGNES	6
3.1.1	Kriterier for skjønsmessig vurdering	6
3.2	VEDTAK	7
3.3	AVSLAG	7
3.4	KLAGEBEHANDLING.....	8

1 Generelt opptakskrav

Fagskoleopptak er regulert i Fagskoleloven §16. For å kvalifisere til fagskoleutdanning må søkeren ha fullført og bestått videregående opplæring. Søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret, kan tas opp på grunnlag av realkompetanse.

I henhold til forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning, heretter kalt fagskoleforskriften, § 7, krever opptak til fagskoleutdanning enten relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring nivå 4, eller tilsvarende realkompetanse. Det følger av Fagskolelovens §16 at fagskolen selv gir utfyllende forskrift om opptak, med krav til formell utdanning eller tilsvarende realkompetanse.

2 Realkompetanse

Realkompetanse er dokumentert kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse tilegnet uavhengig av læringsarena, gjennom formell, ikke-formell og uformell læring.

Fagskoleforskriften §2c definerer realkompetansevurdering slik: *En prosess for å vurdere den enkeltes kompetanse opp mot fastsatte kriterier. Vurderingen kan føre til opptak til fagskoleutdanning eller fritak fra deler av en fagskoleutdanning.*

På Vea vurderes realkompetansen opp mot læringsmålene i læreplanen til det enkelte opptakskrav.

I nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk plasseres læringsutbytte etter fullført videregående opplæring på nivå 4a eller 4b. Realkompetansen til en som søker opptak til en fagskoleutdanning, skal derfor være likeverdig med det fastsatte læringsutbytte for nivå 4 i NKR. At realkompetansen er likeverdig betyr at søkeren har læringsutbytte som faglig sett er på lik linje med læringsutbyttet søkere med formelt opptakskrav har.

Fagskoleforskriften §7-3 sier at det ikke kan foretas realkompetanseopptak til fagskoleutdanninger dersom fagskolen har stilt krav som opptakskrav at studenten har yrkesgodkjenning, autorisasjon eller sertifisering etter annen lovgivning.

2.1 Realkompetanse deles i tre

Formell læring er den som skjer i utdanningssystemet, eventuelt for annet autorisasjons- og/eller sertifiseringsformål.

Ikke-formell læring er strukturert opplæring gjennom kurs og andre tilbud som ikke inngår i utdanningssystemet. Opplæringen kan være dokumentert med kursbevis.

Uformell læring skjer gjennom livet på arenaer som ikke først og fremst er beregnet på strukturert læring, gjennom yrkespraksis, ubetalt arbeid, organisasjonsarbeid eller lignende.

2.2 Realkompetansevurdering av utenlandske søkere

Søkere med utenlandsk utdanning kan vurderes for opptak ved realkompetansevurdering. Et viktig kriterium for disse søkerne er norskferdigheter på et nivå som gjør det mulig for dem å gjennomføre utdanningen. Unntak fra dette er studier som tilbys på engelsk.

Utenlandske søkere med bestått og fullført videregående opplæring fra land utenfor Norden, må dokumentere kunnskaper i norsk, så fremt studiet ikke tilbys på engelsk.

Fagskolestudier som med generell studiekompetanse som opptakskrav, må dokumentere norskkunnskaper minimum på nivå B2 i Europarådets referanserammeverk for språk. Fagskolestudier med andre opptakskrav kan enten ha krav til dokumentasjon av norskkunnskaper på nivå B1 eller B2. Krav til norskkunnskaper er definert i Veas lokale forskrift.

2.3 Dokumentasjon av kompetanse

Dokumentasjon er konkrete synlige uttrykk for søkerens kompetanse. Dokumentasjon skal fortrinnsvis være utstedt av en uavhengig tredjeperson og skal bygge opp under et bilde av den kompetansen søkeren innehar.

Dokumentasjon kan ha form av

- Vitnemål, kompetansebevis eller karakterutskrifter
- Kursbevis, sertifikater, arbeidsattester eller andre bekreftelser
- Annen relevant dokumentasjon.

2.4 Enkeltvedtak

Vedtak om kvalifikasjon for opptak basert på realkompetanse, er enkeltvedtak og saksbehandlingen er underlagt lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

3 Opptaksprosessen

Opptaksrutinen skal sikre en enhetlig vurdering av realkompetanse for opptak. Hver søknad er individuell og vil medføre individuell saksbehandling.

Under følger en beskrivelse av fagskolens rutine for realkompetansevurdering:

- Det søkes opptak gjennom Samordna opptak
- Søker krysser av for «realkompetanse» i utdanningsbakgrunn i søkeportalen
- Skolen sender lenke til Veas nettside med informasjon om realkompetanseprosessen, der søker også finner mal for praksisfortelling
- Søker laster opp praksisfortelling samt dokumentasjon i søkeportalen i Samordna opptak
- Søker må tydeliggjøre i praksisfortellingen hvilken læreplan hen ønsker å bli realkompetansevurdert opp mot.
- Søknaden behandles og søker realkompetansevurderes av opptaksledelsen som skriver en begrunnelse og foreslår vedtak. Vedtaket signeres av leder for høyere yrkesfaglig utdanning.
- Samordna opptak informerer studenten om vedtaket og klagemuligheter.

I enkelte tilfeller kan det være behov for ytterligere informasjon for å kunne fatte vedtak. Følgende kan være aktuelt:

- Samtale der man går gjennom kompetansemålene i aktuell læreplan for å finne ut av kompetansen til søker.
- Skriftlig eller praktisk prøve

- Annet som kan kartlegge kompetansen til søker.

Realkompetansevurderingen Vea foretar er kun gjeldende for opptak til fagskolestudier på Norges grønne fagskole – Vea.

3.1 Rangering av søkere som ikke kan poengberegnes

I henhold til fagskoleforskriften § 17, første ledd, må kvalifiserte søkere som ikke kan poengberegnes, rangeres i forhold til poengberegnete søkere ved hjelp av en individuell skjønnsmessig vurdering. Fagskolen fastsetter selv skjønnskriteriene. For å få tilbud om opptak, kreves det likeverdige ferdigheter og kunnskaper med søkere som får tilbud om opptak etter rangering på grunnlag av poengberegning.

I henhold til gjeldende lover, forskrifter og instruks fra Samordna opptak, tar vi stilling til all relevant utdanning, praksis eller yrkeserfaring når vi vurderer søkers realkompetanse. Siden realkompetansesøkere ikke poengberegnes i samme forstand som andre søkere, er det ikke relevant å gi tilleggspoeng. Med det som utgangspunkt ser fagskolen hen til yrkespraksis i den skjønnsmessige rangeringen av realkompetansesøkeren. Gjennomført yrkespraksis kan for eksempel brukes i vurderingen av realkompetansesøkere opp mot hverandre. Selv om ikke yrkespraksis gir noen konkrete poeng, kan tiden i praksis fortsatt spille inn i den samlede vurderingen.

Lang, relevant praksis med faglig bredde kan gi en positiv skjønnsmessig vurdering av søkerne opp mot søkere av praksis med kortere varighet.

3.1.1 Kriterier for skjønnsmessig vurdering

Realkompetansesøkere skal ha opparbeidet seg likeverdige ferdigheter og kunnskaper som det aktuelle formelle opptakskravet. Realkompetansesøkere gjennomgår en skjønnsmessig vurdering jamfør praksisfortelling og dokumentasjon.

Den skjønnsmessige vurderingen fører frem til en kategorisering av søkerne i tre grupper.

3.1.1.1 Kompetanse innen aktuelle læreplanmål for opptak

1. Har ervervet kompetanse rundt alle-, eller de fleste av målene i aktuell læreplan for opptak.
2. Har ervervet kompetanse rundt mange av målene i aktuell læreplan for opptak.
3. Har ervervet kompetanse rundt noen av målene i aktuell læreplan for opptak.

3.1.1.2 Dokumentasjon på ervervet realkompetanse

1. Søker har dokumentasjon på erfaring innen alle/de fleste læremål i valgt læreplan.
2. Søker har dokumentasjon på erfaring innen mange læremål i valgt læreplan.
3. Søker mangler dokumentasjon innen mange læremål i valgt læreplan.

3.1.1.3 Formell kompetanse

1. Søker har mye formell kompetanse tilsvarende opptakskravet gjennom fullført formell utdanning.
2. Søker har noe formell kompetanse tilsvarende opptakskravet gjennom fullført formell utdanning.
3. Søker har ingen formell kompetanse tilsvarende opptakskravet gjennom fullført formell utdanning.

3.1.1.4 Ervervet kompetanse ved praksis

1. Søker har ervervet kompetanse gjennom lang og allsidig relevant praksis (5 år eller mer).
2. Søker har ervervet kompetanse gjennom allsidig relevant praksis (2-5 år).
3. Søker har ervervet kompetanse gjennom allsidig relevant praksis over kortere periode (mindre enn 2 år).

3. Søker har ervervet kompetanse gjennom praksis, men praksis er noe ensidig.

For å fastsette hvilken kategori søkeren hører hjemme i av kategori 1, 2 eller 3, må det foretas en individuell helhetsvurdering. En søker som plasseres i kategori 1 vil gis studieplass for en søker i kategori 2 eller 3 dersom det er flere søkere enn studieplasser.

På flere av Veas studier er det stor innsøking etter realkompetanse, og mange søkere har lang praksis. Veia har derfor satt kvote for opptak etter realkompetanse. Dersom studiet har flere søkere enn studieplasser, skal 70% av plassene forbeholdes ordinære søkere og 30% av plassene gå til søkere på realkompetanse.

Tabellen under viser eksempler på plassering av tre kvalifiserte søkere i kategoriene 1, 2 og 3.

Kategori	Kriterier
Kategori 1	<ol style="list-style-type: none">1. Har ervervet kompetanse rundt alle eller de fleste av målene i aktuell læreplan for opptak1. Søker har dokumentasjon på erfaring innen mange læremål i valgt læreplan.2. Søker har noe formell kompetanse tilsvarende opptakskravet gjennom fullført formell utdanning.1. Søker har ervervet kompetanse gjennom lang og allsidig relevant praksis. (5 år eller mer)
Kategori 2	<ol style="list-style-type: none">1. Har ervervet kompetanse rundt alle eller de fleste av målene i aktuell læreplan for opptak1. Søker har dokumentasjon på erfaring innen alle/de fleste læremål i valgt læreplan.3. Søker har ingen formell kompetanse tilsvarende opptakskravet gjennom fullført formell utdanning.2. Søker har ervervet kompetanse gjennom allsidig relevant praksis (2-5 år).
Kategori 3	<ol style="list-style-type: none">3. Har ervervet kompetanse rundt noen av målene i aktuell læreplan for opptak.3. Søker mangler dokumentasjon innen mange læremål i valgt læreplan.2. Søker har noe formell kompetanse tilsvarende opptakskravet gjennom fullført formell utdanning.3. Søker har ervervet kompetanse gjennom praksis, men mulig noe ensidig praksis

3.2 Vedtak

Studieadministrasjonens behandling av søknad om opptak på bakgrunn av realkompetanse, danner grunnlag for vedtak. Leder for høyere yrkesfaglig utdanning fatter endelig vedtak i saken.

3.3 Avslag

Søkere som får avslag på søknaden, får standard svarbrev gjennom opptakskjøringen i Samordna opptak. Søker kan be skolen om begrunnelse for avslag.

3.4 Klagebehandling

Vedtak om opptak kan påklages etter §20 i fagskoleloven. Klage behandles først av fagskolen og går eventuelt videre til lokal klagenemd. Søker kan klage både på den faglige vurderingen og på saksbehandlingen.

For ytterligere informasjon om klagebehandling, se forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning ved Norges grønne fagskole – Vea, kapittel 5.